

VELENÍ SILÁM A PROSTŘEDKŮM REB

S rostoucími požadavky na rozvoj elektronických systémů velení vojskům a řízení zbraní má mimořádný význam organizace radioelektronického boje. Získání elektronické převahy a nadvlády v éteru jednou z protistojících stran může sehrát rozhodující úlohu v převzetí iniciativy a tak výrazně ovlivnit průběh i výsledek obranné operace.

Tato skutečnost vyžaduje posuzovat odolnost obrany mimo jiné i z hlediska připravenosti vojsk k vedení bojové činnosti v podmínkách radioelektronického boje a z hlediska možností sil a prostředků REB. Při převaze sil nepřítele a výhodách, které může získat, zejména volbou pro něho vhodné doby zahájení války, jakož i výběrem prostředků a způsobů napadení, s možností využít momentu překvapení důležitost přijímaných opatření radioelektronického boje ještě vzrůstá. **Včasné vyhodnocení a zjištění radioelektronických objektů nepřítele, jejich umlčení údery, palbou, diverzní činností a dovedným zasazením prostředků radioelektronického rušení může podstatně snížit efektivnost použití zbraní nepřítele a výslednost bojové činnosti jeho vojsk.**

Mezi aktivní, odvetná opatření organizovaná ke zmaření plánů nepřítele a k převzetí iniciativy patří především radioelektronické rušení, jako jedna z hlavních součástí radioelektronického boje.

Radioelektronické rušení uskutečňované silami a prostředky útvarů a jednotek REB, palubními prostředky letounů frontového letectva a rušiči jednorázového použití se v obranné operaci plánuje po jejich jednotlivých obdobích a na směrech působení nepřítele.

K základním principům řízení sil a prostředků radioelektronického rušení patří: cílevědomost, účinnost, překvapivost, dostatečnost, nepřetržitý přehled o radioelektronické situaci.

Cílevědomost spočívá především ve správném výběru objektů, jejich zarušení vede k dezorganizaci nepřátelských systémů velení vojskům a řízení zbraní v zájmovém prostoru nebo na vybraném směru, kde je soustředěno hlavní úsilí naší obrany.

Účinnost je základním požadavkem na použití každého rušiče. V obranné operaci se jí dosahuje vhodným rozmístěním rušičích prostředků v optimální vzdálenosti od linie fronty, koncentrací rušičů na rozhodující úseky a objekty, využitím všech podmínek pro šíření rušivé elektromagnetické energie v požadovaném směru, uskuťčňovaním propočtů na efektivní rušení a zjišťováním jeho výslednosti.

Překvapivost je dosahováno především správnou volbou rušičích prostředků ve vhodné době a jejich komplexním použitím v návaznosti na ničení radioelektronických objektů nepřítele. Výchozím před-

pokladem k dosažení bude správné vyhodnocení zámyslu nepřítel, promyšlený rozbor operační, taktické i radioelektronické situace, zabezpečení vysoké bojové pohotovosti a technické spolehlivosti sil a prostředků REB.

Dostatečnost spočívá ve volbě optimálního výkonu rušiče a délky doby rušení. Nedodržení tohoto principu dochází ke zbytečnému prozrazení rozmístění rušících prostředků, narušuje se elektromagnetická koexistence vlastních radioelektronických prostředků a v neposlední řadě je ztížena i kontrola účinnosti rušení.

Nepřetržitý přehled o radioelektronické situaci je předpokladem pro cílevědomé, účinné a překvapivé rušení. Zejména v období, kdy nepřítel zahájil útočnou činnost a v maximální míře využívá rádiové spojení, prostředky k zabezpečení navigace a řízení letové činnosti, je k soustředění úsilí rušení na rozhodující objekty a směry nezbytné trvale sledovat a vyhodnocovat radioelektronickou situaci a na základě tohoto hodnocení řídit činnost útvarů a jednotek REB.

Řízení sil a prostředků REB při přechodu z mírového stavu na válečný bude spočívat v přesném dodržování zpracovaných plánů a metodik činnosti, předávání rozkazů, nařízení a hlášení pomocí krátkých kódovaných zpráv, formalizovaných dokumentů a signálů.

Vzhledem k vysokým požadavkům, které jsou na bojovou pohotovost útvarů a jednotek REB kladeny, musí velení slámat a prostředků REB zabezpečit uskutečnění plánovaných opatření k uvedení do vyšších stupňů bojové pohotovosti v krátkých časových lhůtách a zahájení plnění bojových úkolů. Vyčleněnými silami a prostředky útvarů a jednotek REB je v součinnosti s útvary a jednotkami radioelektronického průzkumu organizováno zjišťování a vyhodnocování údajů o radioelektronických systémech a prostředcích nepřítel. K zabezpečení součinnosti jsou vysílány styčné skupiny nebo styční důstojníci se spojovacími prostředky. Pro zabezpečení rušení nepřítel je uskutečňován sběr průzkumných údajů, vyhodnocována radioelektronická situace, podmínky šíření elektromagnetických vln a uskutečňovány nezbytné propočty k zabezpečení účinnosti rušení a k efektivnímu rozmístění rušících prostředků, s ohledem na radiolokační viditelnost objektů bráněných před radiolokačním průzkumem a měřeními údery nepřátelského taktického letectva. Souběžně s tím je řázeno doplňování útvarů REB na válečné počty. Po doplnění roty rušení pa-

lubních radiolokátorů jsou připraveny zahájit na zvláštní rozkaz plnění bojových úkolů k radioelektronické ochraně vlastních vojsk a důležitých objektů před radiolokačním průzkumem.

Při přípravě útvarů a jednotek REB k účasti na odrazení útoku nepřítel je třeba plánovat nejen jejich doplnění, ale i rozvinutí do bojových sestav s potřebným předstihem. Proto častější způsob jejich převedení z mírového stavu na válečný bude včasným a skrytým doplněním.

Část sil a prostředků jednotek rušení rádiových spojů od armádních útvarů REB může být vyvedena ke státní hranici. Zde pak v součinnosti s jednotkami radioelektronického průzkumu plní průzkumné úkoly ve prospěch rušení, ale také se podílí na zjišťování příznaků o přípravách nepřítel k zahájení agrese a údajů o uspořádání jeho operační sestavy. Na průzkumu, který probíhá v tomto období se zvýšeným úsilím, se podílejí především prostředky útvarů a jednotek REB, které nevyzařují elektromagnetickou energii. Část těchto prostředků radioelektronického rušení na základě bojových úkolů je udržována v nepřetržité hotovosti. Rušiče rádiového spojení mohou být v tomto období použity jen na zvláštní rozkaz, a to jen z těch prostorů, které jsou určeny k rušení přenosu průzkumných údajů a informací předávaných nepřátelskými diverzními skupinami z našeho území.

Je zapotřebí nejen zplánovat a připravit činnost útvarů a jednotek REB, ale již v míru procvičit v zájmovém terénu a na konkrétních stanovištích, kde ověřit podmínky příjmu, možnosti uspořádání bojové sestavy, manévru a rozvinutí anténních systémů.

Při přípravě obranné operace je východiskem pro plánování bojové činnosti sil a prostředků REB a pro jejich přípravu k zasazení rozhodnutí velitele fronty (armády) pro obrannou operaci. V něm se pro útvary a jednotky REB stanoví:

- uskupení sil a prostředků vyčleněných ke splnění úkolů radioelektronického boje v obranné operaci,
- na které směry a nepřátelské objekty (systémy) velení vojskům a řízení zbraní soustředit hlavní úsilí radioelektronického rušení a ve kterých obdobích obranné operace.

Na základě rozhodnutí velitele vydá náčelník štábu pokyny a nařízení k organizaci REB, v nichž mimo jiné upřesní úkoly k uskutečnění průzkumu radioelektronických objektů nepřítel, stanoví způsob použití útvarů a jednotek REB a úkoly k za-

bezpečení součinnosti při plánování radioelektronického boje.

Součinnostní otázky se řeší zejména se zpravodajskými a operačními orgány, orgány RVD, frontového letectva, PVO, spojovacího vojska a z hlediska všestranného zabezpečení útvarů a jednotek REB s materiálně technickými a týlovými orgány.

Zpravodajské orgány se podílejí na hodnocení radioelektronické situace, poskytují základní údaje a charakteristiky o radioelektronických systémech a prostředcích nepřítele, včetně jejich rozmístění.

S operačními orgány se provádí výběr prostorů bojového rozmístění útvarů REB, os a doby přesunu, stanoví se lhůty pohotovosti útvarů a jednotek REB k plnění úkolů v jednotlivých obdobích obranné operace. Dále jsou upřesňovány prostory klamné činnosti rušičů, stanoveny signály a způsoby jejich předávání.

V součinnosti s raketovým vojskem a dělostřelectvem jsou připravovány úder k umlčování radioelektronických objektů, lhůty jejich vedení, upřesňován systém palby a rušení, řeší se otázky ochrany objektů a prostorů bojového rozmístění raket před radiolokačním průzkumem a mířenými úderů nepřátelského letectva, zároveň se sladí též opatření elektromagnetické koexistence.

S frontovým letectvem se řeší otázky, které jsou spojené s průzkumem a ničícím radioelektronických objektů nepřítele, společným použitím jednotek rušičů palubních radiolokátorů a řízením bojové činnosti vrtulníkových letek REB.

Se spojovacím vojskem je součinnost zaměřena na zabezpečení spojení s útvarů REB v jednotlivých obdobích obranné operace, na provedení přípravy nutných opatření k zabezpečení elektromagnetické koexistence. Uskutečňuje se výběr kmitočtů a frekvenčních pásem, na kterých je třeba v jednotlivých obdobích vlastní záměrné rušení vyloučit.

V součinnosti s vojskem PVO jsou upřesňovány pravděpodobné náletové směry a počty nepřátelských letounů na nich, sektory a období plnění úkolů vrtulníkovými letkami REB a nutná společná opatření k elektromagnetické koexistenci.

S velitelským PVOS se vedle otázk obdobných jako u vojska PVO především koordinuje zasazení a použití útvarů a jednotek REB.

V období přípravy obranné operace musí velení silám a prostředkům REB zabezpečit včasné vydání úkolů s nezbytnými průzkumnými údaji, dále utajenou přípravu a včasné zaujetí bojových sestav v souladu s operační a radioelektronickou situací,

překvapivé, hromadné zasazení prostředků radioelektronického rušení s možností provedení manévru přemístěním a rušením.

Útvary a jednotkám REB se úkoly stanoví předběžnými nařízeními a bojovými nařízeními, která popisuje náčelník štábu a náčelník REB frontu (armády).

Z hlediska velení a efektivního použití sil a prostředků REB má zvláštní význam sběr a analýza údajů o radioelektronické situaci. Při jejím hodnocení je třeba dospět k těmto závěrům:

- stupeň zjištění objektů radioelektronického rušení,

- možnosti a podmínky pro zarušení spojovacích prostředků nepřátelských systémů velení a přenosu informací,

- možnosti a podmínky pro zarušení nepřátelských palubních radioelektronických prostředků řízení, navedení, průzkumu, palby a letu v malých výškách,

- možnosti a podmínky zarušení radioelektronických prostředků průzkumných a zbraňových systémů nepřítele,

- vliv rozlohy a radiolokační kontrastnosti chráněných objektů na bojovou sestavu útvarů a jednotek REB,

- požadavky na elektromagnetickou koexistenci a jejich vliv na plnění úkolů rušení,

- požadavky na průzkum a součinnost v zájmu rušení.

K hodnocení nepřátelských řídicích systémů, stanovení možností a lhůt pohotovosti sil a prostředků REB, rozdělení jejich úsilí na směry a jednotlivá období obranné operace k vyčlenění a rozmístění prostředků radiolokační ochrany se uskutečňují operačně taktické výpočty pomocí prostředků automatizace.

Velení silám a prostředkům REB v obranné operaci je zabezpečeno z velitelského stanoviště velení frontu. Uskutečňuje se komplexním využitím prostředků automatizace, spojovacích prostředků, utajovačů, zařízení pro šifrování a kódování, formalizovaných dokumentů, přísným dodržováním pravidel utajeného velení a realizační opatření zabezpečujících odolnost míst velení orgánů a útvarů REB a jejich spojovacích uzlů. Moderní rušící prostředky jsou řízeny a naváděny pomocí zařízení dálkového ovládání.

Velení silám a prostředkům REB v obranné operaci musí zabezpečit:

- ochranu hlavních uskupení vojska a rozhodujících objektů frontu a armády před radiolokačním průzkumem a mířenými úderů nepřátelského taktického letectva,

- snížení efektivity použití průzkumných a zbraňových systémů nepřítele,
- dezorganizaci nepřátelských systémů velení vojskům,
- oslabení úderné síly nepřátelského taktického letectva na hlavních náletových směrech,
- přenesení úsilí na jiný směr a zabezpečení přechodu vojsk frontu silami a prostředky REB do protitoku.

Vysoké efektivity radioelektronického boje se dosahuje komplexním, překvapivým zasazením sil a prostředků REB v úzké součinnosti s prostředky palebného ničení, činností průzkumných orgánů, speciálních odřadů a bojovou činností vojsk prvního sledu.

V obranné operaci je třeba zvlášť zdůraznit požadavek na intenzivní krátkodobé rušení v rozhodujících obdobích operace, v širokém frekvenčním pásmu, s vyšším výkonem. Toto opatření si vyžádá dočasné omezení činnosti vlastních radioelektronických prostředků, především rádiového spojení. Dá se předpokládat, že nepřítel zaměří úsilí na zarušení systému velení a řízení našich sil a prostředků REB. To bude vyžadovat iniciativní přístup velitelů a všech funkcionářů vojska REB k zabezpečení spolehlivého řízení bojové činnosti i k zachování bojeschopnosti útvarů a jednotek REB. K řízení činnosti rušících uzlů bude účelné využít v takovýchto případech i spojovací soustavu divize, v jejíž sestavě bude jednotka, popřípadě část útvaru REB působit.

Úsilí radioelektronického boje je přenášeno již na taktický stupeň, kde může být dosaženo optimálních výsledků při rušení rádiových a radioreléových spojů, rádiových zapalovačů dělostřelecké i letecké munice, palubních radioelektronických prostředků nepřátelského letectva. Novodobé prostředky REB se vyznačují automatizovaným výběrem objektů radioelektronického rušení a snadno sestavitelnými anténními systémy, vysokou pohyblivostí a průchodností terénem. To pak umožňuje jejich zasazení v blízkosti předního okraje linie dotyku, bezprostředně za sestavami pluků prvního sledu. Řízení orgánů a útvarů REB ČSLA je ověřováno pomocí počítačů POTAS, které urychlují proces řízení. Zdokonalují přehled o radioelektronické situaci, odstraňují pracné mechanické provádění operačně taktických výpočtů, sestavování bojových nařízení a hlášení. Současně zabezpečují trvalý přehled o stavu bojové pohotovosti útvarů a jednotek REB a jimi plněných úkolech.

Účinným prostředkem k dezorganizaci velení vojskům nepřítele v obranné operaci jsou rušiče jednorázového použití. K jejich hlavním přednostem patří možnost zasazení přímo v sestavě nepřítele v blízkosti rušených objektů. To zvyšuje výslednost rušení i při použití menšího vyzařovaného výkonu. Malorozměrné rušiče s omezenou dobou činnosti ztěžují možnost jejich vyhledání. Při jejich použití v obranné operaci nejsou zvláštní požadavky na zabezpečení elektromagnetické koexistence.